

Gierik 51, maart 1996

Guy Commerman

HEKSENKRING

1.

Die dwergen in de schimmelzone
van kelders van het hersenpand
ik heb ze opgetut
met mijn schamele schaamte
ik heb ze uitgestuurd naar het dwingeland
van wuft wuivende varens
en halsreikend mos
om het gif van de paddestoel te zoeken –
ik heb ze misleid naar het ridderbos.

En onderwijl verwijlde ik in haar
streefde en streek glad de haren
zoals nacht naar doosgevaar hunkert
als hij neuriënd de saters op mij loslaat
mij verre vrouwen voorschotelt
die mij zonder verraad aanstaren
en blanke geheimen herbergen.

Ik bedroog de dwergen niet
- ze wisten wel beter –
ik dronk niet van hun bittere kelk
geen struikelblok voor hun eerste reis
naar dwingeland, naar niemandsland.

Ik wacht niet langer
op hun terugkeer naar terra incognita
ik wentel me in mijn onvermijdelijk
vuureiland
ik dek me toe met likkende varens
en ruik het zweet van slimme vossen

in de heksenkring.

2.

Ik beloofde haar je t' aime
en dichtte haar nachtelijk amoures brevier
- het verhaal van groeien naar haat
verzweeg ik –
zij las het als een kapersbrief

Ik tekende haar in milde mistcontouren
zij zweeg welgevallig in alle talen
alsof 'Den alle Lust will Ewigkeit'
zij wist woordeloos

Haar zwarte hoed reikte ik aan
die ze schikte voor de spiegel
haar gebaar schiep ruimte en afscheid
die mij bekoorden en verminkten

Ik zag haar voortdurend verdwijnen
zij wou mijn naam niet op haar huid
zij wou mijn merg en been

Ik huiver onder het gekreukte linnen
Haar laatste gil dwarrelt als goudpoeder
dekt mijn melaatse moeheid toe.

3.

Ik zweef tussen bredero en pessoa
zink weg tussen verraad en overwinning
van opwinden en kruisiging en
strand telkenmale in het gezicht
van haar venietigende oogopslag.

Ik zeg en zei vroeger en herhaal:
ouwe schurk, tesamen koning en lakei,
ubu, roi soleil, scalpeer je haardos!

Ik betrap me op geile heldenmoed
op heterdaad ik blijf met ziel en lijf
mijn eigen eerste erfgenaam.

Zij noemt mij bloesem
haar handen gevouwen
bij een lege urne,

vruchteloos.

4.

De angst waait vandaag
je wilt wel je popelt
maar de bomen ruisen
tegen de wind in alsof
morgen gisteren was:
je dwergen vrezen
dat je droom mijn droom ontmoet.
Je schouders gloeien geheimer
dan de eerste nacht ohne Worte.
je kuise lach zingt het oude lied
van moeder mouskouri bij de wieg.
Je lichaam glijdt in het nachtgewaad
van huiver en blank batist.
en ik word schoon en zuiver –
je angst voor zozeer jezelf.

Er is geen avond meer
na deze.

5.

De tijd is gekomen
dat sterven niet helpt
zong Carlos Drummond de Andrade.

In Salamanca riep men:
Viva la muerte!

Mijn vriend verliet
eigenhandig het leven.
Ik treurde nauwelijks of niet.

In Salamanca riep men:
Viva la muerte!

Mijn verdriet huisde dieper
dan de moed van een vriend.

ik voelde ma als een pad
die zich verbergt in vocht en lafheid.

En ik streelde haar, ik
streelde haar en schramde haar.

en zij liet alles toe: viva la vida!
De tijd kijkt toe: beminnen
helpt.

Ik kom nooit in Salamanca.

6.

Rust uit nu:
je hebt verse wonden.

Het is niet als je wonden helen
dat je rusten moet.

Het zand strandt waar het kan
de rode bloedzon aan de horizon
rouwt elke dag voor man en vrouw
meeuwen zijn versiereing in de lucht
duiken naar dichters in het zeeschuim
naar stilte voor de storm
en harten zonder grenzen.

Ik beweeg me
in de heksenkring.

Een dwerg.

Theo van der Wacht

TOETS

Dit wordt in streepjencode wereldwijd
verstaan: 'Machine, ik haat je, ik heb je lief.'
bij weigering fax of autotelefoon volstaat.

Geen god of muze komt hier aan te pas: drugs,
geldgebrek, een geslaagde kraak gevoelig ingetikt,
het beeldscherm hoest ze schitterend op.

De keuze van de versmaat is vooralsnog verplicht.
Een etmaal na de code staat het er geschreven
in meer dan legio mogelijkheden – wat valt hier nog
te lezen, - 1 toets, Godlof, ruimt alles grondig op.

IKARUS

Een wankel evenwicht de vlieger leidt, -
thermiek, windrichting, actieradius bekend,
het weer een wisselende component. –

Tijdens de vlucht wordt er met snelheid
geëxperimenteerd – als een meeuw in
duikvlucht over de branding gescheerd. –

Een vader heeft zich over het tere bouwpakket
ontfermd. Aan het strand een kinderhand
die kneepjes leert. – Overmoedigheid

doet al het werk teniet. –

GODSGESCHENK

*... geen spelen zullen we schoner
noemen dan de Olympische.*

Pindarus, Olympische oden 1

Een amalgaan van groen de stroom verbergt,
de heuvelzon weerkaatst het pijnboombos,
cypres dit aloud godsgeschenk volmaakt.

De maquette in het museum gaf een ideaal bestek,
de tempelresten zijn bezocht, zonder publiek de
precieze afstand op een holletje afgelegd. –

De avondster dwingt aandacht af. – Vandaag geen
wolf in dit gebied verwacht, - ginds in de bergen
gebeurde het tijdens de jacht, werd een hert door de
eigen honden aan stukken gescheurd. –

GEVELSTEEN

Aan B & W van Den Haag

De dichter J. C. Bloem, vergeten én beroemd,
schreef met 'Wat is natuur nog in dit land'
1 werkelijk onsterfelijk vers. – Hij woonde

een poosje op Den Haag / Kijkduin. Inmiddels
is hij jaren heen, en ik, hoe lang nog?, zag
zijn 'stukje bos ter grootte van een krant'

- 'They are all felled' – opgaan aan een gril.
'De heuvel met wat villaatjes ertegen' is nog steeds
te zien voor wie zo'n pandje kopen kan –

Domweg een gevelsteen, herinnert er steeds aan. –

*(15 juli 1995 – dit gedicht werd geschreven ter
gelegenheid van de opening van de nieuwe
centrale stadsbibliotheek)*

Emiel Willekens

BESTAANBAARHEID 6

Daartoe
vijfduizend talen
er is geen beginnen aan
twee – drie die ik ken
en dan nog – waartoe want
klein is de hoop dat ik klim
opklim tot het gewijde
tot het oeverloos scheppingsverhaal

En zeggen
dat ik zo graag nog
dit en dat
en ook nog Nieuwgrieks
hadden willen leren
- weer eens een wijze
van zien en zijn
zeggen en doen –
mij vertaalbaar
(verstaanbaar) maken

Dus voorts maar schoorvoetend
voortgaan
Maar altijd verlangen
maar haken

en ogen

BESTAANBAARHEID 7

Iets van dit alles Ik blijf het geloven
is eeuwig Overstijgt Alhoewel
En toch Ik vereer het
ik vier het als een feest
al wordt het wankel smelt
zolang het stand houdt
Vluchtige vaders vergeeft
vervaagde vaders grootmoeders
en handvol anekdoten
ouders grievende portretten
van weedom uitgelekt
geslikt tot was het dat
was het hierom
of hoe luidkeels luidde de les
de instructie de wijze van doen
en laten
Hopeloos te laat
Ik ben en ben er nog niet
zal het niet hebben geweten
ouderwets huilend
naar de maan
of zoiets
Als gold het iets eeuwigs

DENKEND AAN

(aan Leo Jacobs)

Al die ontplooiing
het is weer eens zomer
met de volle luister
de zachtheid van groen
Men aanvaardt het
als sprak het vanzelf

Alles alles Maar dit niet
maar niet deze dood

Het verdriet de langzame
uitvaart Tegendraads
de vriendschap
die abstract moet worden in verlatenheid

Je probeert het
hoe zou je anders
Maar leren
doe je het nooit.

Bert Deben

ZWAARMOEDIG

zelfs al zat hij diep
in een depressie

- of de depressie diep
in hem –

dan nog,
kreeg hij aanvallen van
vrolijkheid

dan lachte hij
een trieste glim

om uiteindelijk
met veelzeggende volzinnen
toch maar
weer te zwijgen.

HALF SEPTEMBER

De dagen van jagen en veranderen
zijn voorbijgegaan
zo aangedaan ben ik, en aangerijpt
en tanend als de maand september

dat vruchten van de bomen slaan
en herfst de eerste kleur bekent
de zomer zich heeft afgewend
en straks naar slechts verleden geurt

an al wat ik heb afgekeurd
zal levend zijn en waar gebeurd en
ergens wel geschikt tot in der minne

zo kan ik in een nieuw seizoen
mijn fouten minder overdoen
en als het mag ze zelfs opnieuw ontginnen.

Deen Engels

JEVGENI

het karrespoor dat door de sneeuw
van petersburg naar volchov liep
werd op de maandag weer bereden
toen jevgeni zijn lichaam naar
zijn laatste rustplaats werd gebracht.

maar waarom deze volchoviet
de dag daarvoor hetzelfde spoor
in omgekeerde richting had gereden
zal nooit bekend zijn vrees ik heden.

eens komen peterburgse dames
van lichte zeden naar dit graf
maar dan zal men in volchov slechts
met neergeslagen ogen staan
en alle schande willen weren.

RICHTING

als je naar minsk wil
waarom loop je dan verder van minsk weg
tegen richtingborden in?

denk je soms dat minsk achter je aan komt?
kijk daar word je omvergereden ook
de ambulance brengt je naar minsk.

je wordt ter plekke doodverklaard
de stedelingen rouwen
heel minsk volgt je laatste gang.

slimme domme oleg sjtsjipatsjov
welkom in de witte hemel van wit-rusland
met je fladderende ogen.

Mario Benedetti

(vertaling: Wouter Noorderwier)

GENIEPIG OVERSPEL

De dood zette het masker van een monster op
het masker van een verschrikkelijk gedrocht
hij wachtte en wachtte om een hoek tot
hij eindelijk als een vale schim uit de schaduw trad:
sneller dan zijn eigen angstkreet vluchtte het kind.

Toen zette de dood een ander masker op
het masker van een oude bedelaar
hij wachtte en wachtte voor de kerk
streekte zijn hand uit en kermde van ellende:
en het kind wist zich van medelijden geen raad.

Toen zette de dood een ander masker op
het masker van een mooie vrouw
hij wachtte en wachtte met open armen
zo moederlijk zo trouw zo overtuigend:
dat het kind verstijfde van schrik en vertedering.

Toen haalde de dood zijn laatste masker tevoorschijn
het masker van een onschuldig stuk speelgoed
hij wachtte en wachtte rustig op de zolder
zo stil zo gewoon zo verleidelijk:
het kind wond het in één handomdraai op.

Verraderlijker dan ooit kwam de dood
langzaam tot leven, sneed het kind de aderen door
stak het de ogen uit benam het de adem
en iets anders kon je ook niet verwachten
want met de dood speel je niet.

Eugène Van Itterbeek

15.

Tussen de potten, silexen, fossielen
in de vitrinekasten wil ik slapen
naast het bronzen beeldje van de denker staan
niet eens een scherf
zal er van mijn gedachten overblijven.

25.

De tijd van water en bergen
is een andere dan de mijne
tijd van stilstand en stilte
maar waarop wilde eenden drijven
dat ik blij terug zal vinden
als tussen de bomen ik het laatste
kleppen van de maan zal horen
als samen met de dieren die huiswaarts keren
de tijdloze tijd in mij zal overgaan.

26.

Achter mijn gesloten ogen
ziet de wereld er heel anders uit
wandel ik met haar langs bloeiende dreven
bouw ik torens op om mijn eenzaamheid te breken
zal ik bij valavond met de dieren inwaarts keren
zozeer wil ik zijn wat ik zie
blijft alleen de wereld over
zoals ik hem achter mijn gesloten ogen zie.

